

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

PFAS en GenX

Wat betekenen deze stoffen voor
volksgezondheid en communicatie?

Judith Dijkers
Adviseur Milieu en Gezondheid
Team Gezondheid, Milieu en Veiligheid GGD'en Brabant
E: j.dijkers@ggdgm.nl

21 mei 2019

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Inhoud

- Snelcursus PFAS
- Beeld PFAS in Nederland
- Sociaal maatschappelijke impact
- Samenwerkingsstructuur
- Rol GGD - Medische milieukunde

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

PFAS: Per- en PolyFluorAlkyl Stoffen

- Groep van > 6000 fluorhoudende verbindingen
- In gebruik sinds de jaren '50 vorige eeuw
- Chemisch zeer inert, bestand tegen hoge temperaturen
- Water-, vet- en vuilafstotend
- Verspreiding via bodem, water en lucht
- Wijdverspreid in milieu aanwezig

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

PFOA: Perflouroctaanzuur

- Tot 2012 gebruikt in Nederland
- 2013 EU: Zeer Zorgwekkende Stof
- 2014 IARC: mogelijk carcinogeen - groep 2B (nierkanker, testiskanker)
- 2017 RIVM: relatie PFOA in bloed en veranderingen in cholesterol, leverenzymen en geboortegewicht
- 2018 EFSA: voorstel om Toegestane Dagelijkse Inname naar beneden bij te stellen

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

GenX-stoffen

- Technologie om coatings te maken (Chemours)
- Fluorhoudende stoffen, waaronder FRD902 (ammonium zout), FRD903 (ammonium zuur)
- Effecten op de lever, mogelijk kankerverwekkend
- Minder schadelijk voor de voortplanting dan PFOA
- Bio-accumulatie lager dan bij PFOA
- Zeer mobiel in het milieu, meer dan PFOA

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

PFOS: Perfluorooctaansulfonzuur

- Vanaf 2002 afbouw van gebruik, in 2006 EU-verbod aangekondigd
- Zeer geschikt als surfactant in brandblusschuim en 'de-icing' schuim
- Reproductietoxisch, mogelijk kankerverwekkend
- In proefdierstudies levertoxiciteit waargenomen

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Beeld PFAS in Nederland

- Contact mogelijk via lucht, bodem, oppervlaktewater, drinkwater, voedingsmiddelen en consumentenproducten.
- 'Deken' over Nederland, met enkele 'hotspots'
- Kennis in ontwikkeling
 - Gedrag in bodem-watersysteem
 - Ophoping in organismen
 - Effecten van gecombineerde blootstelling
 - Normafleiding

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Sociaalmaatschappelijke impact

- In regio Zuid-Holland-Zuid aandacht voor biomonitoring en ontwikkelingen Chemours
- In Brabant weinig maatschappelijke onrust, wel bestuurlijk op de agenda
- In regio Noord-Holland aandacht voor PFOS
- Bestuurders: behoefte aan handelingsperspectief
 - Grondverzet en waterbeheer (baggeren)
 - Risicocommunicatie en gezondheidskundige duiding

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Samenwerkingsstructuur

- Bestuurlijke overleggen (regionaal en nationaal)
- Ketenoverleg en regieteam PFAS
 - Operationele afstemming – elkaar niet verrassen
 - Uitwisseling kennis en informatie
 - Schakel regio – Den Haag
- Kenniscommunity veiligheid en gezondheid in de leefomgeving
 - Focus op Zeer Zorgwekkende Stoffen
 - Leren van casus GenX

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Rol GGD – medische milieukunde

- Lokaal aanspreekpunt voor vragen
- Gezondheidskundige duiding
 - Wat als een gemeente met PFAS te maken krijgt?
 - Wat als de gezondheidskundige grenswaarde naar beneden bijgesteld wordt?
- Risicocommunicatie
 - “PFAS horen niet in het milieu. Vooralsnog is het een milieuprobleem, het vormt geen acuut gezondheidsrisico.”
- Ondersteuning vanuit landelijke RIVM-GGD projectgroep GenX en PFAS

Vragen?

